

KELÂM
KOZMOLOJİK
ARGÜMANI:

Yeni Bir Değerlendirme

Jacobus Erasmus

Çeviri: Mehmet Bulgen

JACOBUS ERASMUS

Jacobus Erasmus, Tanrı'nın varlığı ve doğası üzerine çalışmalar yürüten Güney Afrikalı bir filozof ve teologdur. North-West Üniversitesi (NWU) Bilgi Teknolojisi bölümünden onur derecesiyle mezun oldu. Doktorasını NWU Felsefe bölümünde Kelam Kozmolojik Argümanı konusunda yaptığı tezle tamamladı (2016). Şu anda NWU Felsefe bölümünde misafir araştırmacı olarak görev yapmaktadır.

MEHMET BULGEN

Mehmet Bulgen, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi (2003). Doktorasını, "Klasik Dönem Kelâm Atomculuğunun Günümüz Kozmolojisi Açısından Değerlendirilmesi" adlı tezle tamamladı. İlk post doktora araştırmasını Kanada, McGill Üniversitesi Institute of Islamic Studies'de "Criticisms of Atomism in Classical Islamic Thought" isimli çalışmasıyla gerçekleştirdi. İkinci doktora sonrası araştırmasını ise Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Syracuse Üniversitesi'nde "The Kalam Cosmological Arguments and Kant's Antinomies of Reason: A Critical Assessment" adlı çalışmayla yaptı. Kelâm Atomculuğu ve Modern Kozmoloji (2015), Klasik İslam Düşüncesinde Atomculuk Eleştirileri (2017) adlı telif kitaplarının yanı sıra çok sayıda derleme ve tercümede imzası bulunan Bulgen, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kelâm Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	11
KISALTMALAR.....	12
BİRİNCİ KISIM	
Giriş	13
1.1 Kelâm Kozmolojik Argümanı Nedir?.....	13
1.2 Kitabın Amacı ve Kısımlarının Ana Hatları	15
1.3 Kelâm Kozmolojik Argümanı'nı Neden Çalışmalı?.....	18
Kaynakça.....	24

BİRİNCİ BÖLÜM

KELÂM KOZMOLOJİK ARGÜMANININ TARİHSEL ARKA ZEMİNİ

İKİNCİ KISIM

Yoktan Yaratma (Creatio ex Nihilo) Öğretisi.....	29
2.1 Giriş.....	29
2.2 Yoktan Yaratmaya Kitâb-ı Mukaddes'ten Destek	31
2.2.1 Kelimeler, Kavramlar ve Yoktan Yaratma	32
2.2.2 Bârâ'	33
2.2.3 Eski Ahit ve Yoktan Yaratma	37
2.2.3.1 Tekvîn.....	37

2.2.3.2 Yeşaya	38
2.2.3.3 Yeremya.....	39
2.2.4 Yeni Ahit ve Yoktan Yaratma.....	40
2.3 Yoktan Yaratmanın Önemli Yahudi Savunucuları	41
2.3.1. Isaac Israeli	41
2.3.2 Bahya b. Pakuda.....	42
2.3.3 Abraham Bar Hiyya.....	42
2.3.4 Musa b. Meymûn.....	42
2.3.5 Joseph Albo	43
2.3.6 Isaac Abravanel, Abraham Shalom ve Abraham Bibago	44
2.3.7 Isaac Arama	44
2.4 Yoktan Yaratmanın Önemli Hristiyan Savunucuları.....	45
2.4.1 Romalı Klemens.....	45
2.4.2 Süleyman'ın Deyişleri.....	46
2.4.3 Hermas'ın Çoban Adlı Eseri.....	47
2.4.4 Atinalı Aristides	48
2.4.5 Diğer Önemli Hristiyan Düşünürler	49
2.4.6 Piskopos Tempier'in 1277 Kınaması.....	51
2.5 Sonuç	52
Kaynakça.....	52

ÜÇÜNCÜ KISIM

Philoponus'un Yoktan Yaratma Argümanı	55
3.1 Giriş.....	55
3.2 Sonsuzluk Üzerine Aristoteles	56
3.3 Philoponus'un Sonsuzluk Argümanı.....	58
3.3.1 Aktüel Sonsuzun İmkânsızlığına Dayanan Argüman.....	58
3.3.2 Aktüel Sonsuzu Katetmenin İmkânsızlığına Dayalı Argüman	60
3.3.3 Aktüel Sonsuzu Arttırmanın İmkânsızlığına Dayalı Argüman.....	62
3.4 Philoponus'un Sonsuzluk Argümanı'nın Bir Eleştirisi.....	63
3.5 Philoponus'un Kelâm'a Etkisi.....	64
Kaynakça.....	65

DÖRDÜNCÜ KISIM

Gazzâlî'nin Kelâm Kozmolojik Argümanı.....	67
4.1 Giriş.....	67
4.2 Birinci Adım: Evrenin Bir Nedeni Vardır.....	68
4.3 İkinci Adım: Evrenin Nedeni Tanrı'dır.....	71
4.3.1 Ezelilik.....	72
4.3.2 Cisim Olmayış.....	73
4.3.3 Teklik.....	73
4.3.4 Kudret.....	74
4.3.5 İrade.....	74
4.4 Gazzâlî'nin Kelâm Kozmolojik Argümanı'na Yönelik Bir Eleştiri.....	76
Kaynakça.....	77

BEŞİNCİ KISIM

Küme Teorisinin ve Modern Kozmolojinin Yükselişi.....	79
5.1 Giriş.....	79
5.2 Küme Teorisi.....	79
5.3 Modern Kozmoloji.....	86
Kaynakça.....	92

ALTINCI KISIM

Craig'ın Kelâm Kozmolojik Argümanı.....	95
6.1 Giriş.....	95
6.2 Craig'ın Kelâm Kozmolojik Argümanı'nın Özeti.....	96
6.3 Birinci Öncül: Var Olmaya Başlayan Her Şeyin Varlığının Bir Nedeni Vardır.....	98
6.4 İkinci Öncül: Evren Var Olmaya Başladı.....	98
6.4.1 Aktüel Sonsuzluğun İmkansızlığına Dayalı Argüman.....	98
6.4.2 Ardışık İlaveler ile Aktüel Sonsuzluğun Oluşmasının İmkansızlığına Dayalı Argüman.....	101
6.4.3 Sonlu Evren Lehine Bilimsel Argümanlar.....	101
6.5 Sonuç: Evrenin Varlığının Bir nedeni Vardır.....	102
6.6 Craig'ın Özgün Katkısı.....	103
Kaynakça.....	104

İKİNCİ BÖLÜM**KELÂM KOZMOLOJİK ARGÜMANI LEHİNDE BİR SAVUNMA****YEDİNCİ KISIM**

Sonsuzluk Argümanı'nın Sorunları.....	107
7.1 Giriş.....	107
7.2 Sonsuzluk Argümanı	108
7.3 Sonsuzluk Argümanı ve Platonculuk.....	109
7.3.1 Platonculuk Nedir?.....	109
7.3.2 Sonsuzluk Argümanı Platonculukla Bağdaşmaz Nitelikte midir?	113
7.4 Sonsuzluk Argümanı ve Her Şeyi Bilme.....	116
7.4.1 Her Şeyi Bilme Nedir?.....	116
7.4.2 Sonsuzluk Argümanı Tanrı'nın Her Şeyi Bilme Niteliğiyle Bağdaştırılmaz mıdır?	117
7.5 Sonsuzluk Argümanı ve Metafizik Sezgiler.....	125
7.6 Sonuç	126
Kaynakça.....	127

SEKİZİNCİ KISIM

Evrenin Başlangıcına Yönelik Felsefi Argümanlar	129
8.1 Giriş.....	129
8.2 Öncül 1'in Anahtar Terimleri.....	129
8.2.1 Evren.....	129
8.2.2 Var Olmaya Başlamak	131
8.3 Sonsuz Zamanı Katetmeye Dayalı Argüman	134
8.4 Mesnetsiz Nedensel Zincirlere Dayalı Argüman.....	139
8.4.1 Her Bir Nedensel Zincirin Bir İlk Nedeni veya Aşkın Bir Nedeni Bulunmaktadır.....	139
8.4.2 Zaman Nedensel Bir Zincirdir.....	142
8.4.3 Zamanın Bir İlk Nedeni veya Bir Aşkın Nedeni Bulunmaktadır.....	142
8.5 Başlangıçsız Zaman Paradokslarına Dayalı Argüman.....	143
8.5.1 Gonk Çan Paradoksu.....	143
8.5.2 Israrcı Yalancı Paradoksu.....	144

8.6 Sonuç	148
Kaynakça	149

DOKUZUNCU KISIM

Kozmoloji Ezeli Bir Evren İnancını Gerekçelendirebilir mi?	151
9.1 Giriş.....	151
9.2 Bir Kozmoloji Modeli Ezeli Bir Evren İnancını Gerekçelendirebilir mi?.....	152
9.3 En İyi Açıklama Çıkarımı.....	158
9.4 Bir Açıklama Gerektiren Bilimsel Olgular.....	160
9.4.1 Evren Genişlemektedir	160
9.4.2 Evren Kozmik Mikrodalga Arka-plan Işınmalarıyla Doludur.....	161
9.4.4 Erken Dönemde Evren Zayıf bir Entropi Hâlindeydi.....	163
9.4.5 Ortalama Olarak Genişleyen Herhangi Bir Evrenin Klasik Bir Başlangıcı Vardır	165
9.5 Rakip Hipotezlerin Değerlendirilmesi.....	166
9.5.1 Tekrarlayan/Döngüsel Evren Hipotezi	166
9.5.2 Kuantum Yaratılışı Hipotezi.....	168
9.5.3 Çoklu Evren Hipotezi.....	172
9.5.4 Başlangıç Hipotezi	176
9.6 Sonuç	180
Kaynakça.....	180

ONUNCU KISIM

Evrenin Açıklaması Olarak Tanrı.....	185
10.1 Giriş	185
10.2 Yeterli Neden İlkesi	186
10.2.1 Mümkün Olmanın Açıklamalarına Dayalı Argümanlar	187
10.2.2 Ampirik Kanıtın Yokluğuna Dayalı Argüman.....	191
10.2.2.1 Kuantum Mekanikliği.....	194
10.2.2.2 Liberter Özgür İrade.....	195
10.2.2.3 Sonuç.....	199
10.2.3 Yeterli Neden İlkesi ve Ateizm.....	199

10.2.3 Sonuç	200
10.3 Kendiliğinden Bir Evren Uzak İhtimaldir	201
10.4 Evrenin Açıklaması Olarak Tanrı	205
10.5 Sonuç	210
Kaynakça	211
Dizin	213

ÖNSÖZ

Bu kitap, 2016 yılında North-West Üniversitesi'nde felsefe alanında doktoru derecesi için gerekli şartları yerine getirmek üzere kabul edilen *Daha İkna Edici Bir Kelâm Kozmolojik Argümanı'na Doğru: Aktüel Sonsuza İzin Vermek (Towards a More Persuasive Kalâm Cosmological Argument: Permitting the Actual Infinite)* başlıklı doktora tezimin köklü bir şekilde gözden geçirilmiş hâlidir. Ancak bu kitaptaki materyalin en az yüzde ellisinin yeni olduğunu, yani doktora tezimde yer olmadığını tahmin ediyorum. Bu yeni materyal, Güney Afrika'da bulunan North-West Üniversitesi'nin Potchefstroom Kampüsü'ndeki Felsefe Okulu için yürüttüğüm doktora sonrası araştırmamın neticesinde ortaya çıktı.

Bu çalışmada alıntılanan her bir yazar bana ilham verdi ve bu yüzden hepsi teşekkürü hak ediyor. Doktora danışmanım Profesör Anne Verhoef'e bilgeliği ve desteği için teşekkür etmek istiyorum. Tezimi kitaplaştırma önerisinde bulunan ilk kişi kendisi oldu. Doktora tezimle ilgili yararlı yorumları için R. Douglas Geivett'e de minnettarım. Ayrıca kelâm kozmolojik argümanı hakkında yaptığımız birçok ilginç tartışma için Laureano Luna'ya da teşekkür etmek istiyorum. Luna'nın bende ve de bu çalışma üzerinde olumlu etkisi söz konusudur. Sevgi dolu teşvikleri için anne ve babam Renee ve Mike'a müteşekkirim. Son olarak, harika karım Elaine'e sonsuz sevgisi, desteği ve anlayışı için teşekkür etmek istiyorum. Elaine sadece benim uzun çalışma saatlerime katlanmakla kalmadı, aynı zamanda saatler süren ve kafa karıştırıcı felsefi mülâhazalarımı dinlemeye de istekli oldu. Elaine, senin gibi inanılmaz bir hanımefendiyi bulmak gerçekten zor.

Potchefstroom, Güney Afrika, Ocak 2017 Jacobus Erasmus